

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss SOU 2025:50 En ny nationell myndighet för viltförvaltning

Er beteckning: LI2025/00934

Sammanfattning

Länsstyrelsen Norrbotten delar utredningens uppfattning om vikten av en mer effektiv och behovsanpassad viltförvaltning. Vi ser positivt på ambitionen att tydliggöra ansvar, stärka vägledning och skapa förutsättningar för en viltförvaltning i balans, i enlighet med den nationella viltförvaltningsstrategin.

Vi bedömer dock inte att förslaget att inrätta en ny viltförvaltningsmyndighet är den mest ändamålsenliga vägen framåt. Arter, ekosystem och miljö påverkar varandra ömsesidigt, och förvaltningen av vilt kan därför inte frikopplas från arbetet med naturvård i stort. I stället anser vi att befintliga myndigheter, med förstärkta resurser, kan utveckla viltförvaltningen i linje med den målbild som utredningen presenterar – utan att skapa de nackdelar som följer av en splittrad ansvarsfördelning. Vi motsätter oss därmed förslaget att inrätta en ny viltförvaltningsmyndighet.

Allmänna synpunkter - Samlad syn på myndighetsorganisationen

Behovet av ett helhetsperspektiv

Enligt den nationella Strategin för svensk viltförvaltning 2022–2029 ska förvaltningen av vilt utgå från ett ekosystembaserat synsätt, där varje art ses i relation till den miljö den är en del av. Att inrätta en ny myndighet enbart för däggdjur och fåglar riskerar att bryta upp det helhetsperspektivet. Viltförvaltning är nära sammanlänkad med flera andra förvaltningsprocesser, exempelvis områdesskydd, restaureringsinsatser, klimatanpassning och miljöövervakning. Vidare är det inte ändamålsenligt att avskilja arbete som rör vilda

däggdjur och fåglar från övrigt arbete med artskydd, åtgärdsprogram och bekämpning av invasiva arter. Att dela upp dessa uppgifter mellan olika myndigheter skulle öka risken för ineffektivitet, dubblering av arbete och förlust av kunskapsöverföring.

Många statliga myndigheter, inklusive länsstyrelserna, hanterar redan ett brett spektrum av arbetsuppgifter. Denna bredd är en styrka som möjliggör intern samordning och ett kunskapsförankrat beslutsfattande. Att behålla förvaltningen av arter och deras livsmiljöer hos en och samma myndighet ger bättre förutsättningar för samlad kompetens, enhetliga vägledningar och kostnadseffektiva processer.

En uppdelning riskerar alltså att skapa onödiga gränsdragningar och mer komplicerade processer snarare än en mer effektiv förvaltning. De förbättringar som eftersträvas kan uppnås genom resursförstärkningar till befintliga myndigheter snarare än genom att skapa en ny.

Risker med en splittrad ansvarsfördelning

Redan i dag finns utmaningar kring gränsdragning och ansvarsfördelning mellan myndigheter. En ny myndighet skulle medföra:

- Ökat behov av tids- och resurskrävande samverkan inom artskydd, invasiva arter, miljöövervakning m.m.
- Ökad risk för olika tolkningar av lagstiftningen mellan myndigheter, vilket kan skapa otydlighet i vägledning till länsstyrelser, kommuner och markägare.
- Dubblering av resurser inom internationellt arbete och rapportering, då flera konventioner bygger på ett ekosystemperspektiv där arter och livsmiljöer förvaltas integrerat.

Länsstyrelsen anser därför att fördelarna med att behålla viltförvaltningen hos befintliga myndigheter överväger.

Kommentarer till specifika delar av utredningen

Avsnitt 4 - Artskydd, invasiva arter åtgärdsprogram och CITES

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget att dela upp ansvaret för artskydd, invasiva främmande arter, åtgärdsprogram för hotade arter och CITES mellan flera myndigheter. Enligt utredningen ska en ny myndighet hantera vilda däggdjur och fåglar inom dessa områden, medan ansvaret för övriga arter ligger kvar hos Naturvårdsverket. Vi anser att en sådan uppdelning är konstlad och riskerar att försämra både effektivitet och samordning. Dessa områden är kunskapskrävande och starkt integrerade med varandra och med arbetet kring livsmiljöer och miljöövervakning.

Nuvarande upplägg möjliggör att forskningsresultat, miljöövervakning, åtgärdsprogram och hantering av invasiva arter integreras. En uppdelning skulle bryta detta kunskapsflöde och kräva omfattande och resurskrävande samarbete för att motverka de negativa effekterna. Även med en gedigen samverkansstruktur riskerar kunskapsflödet och helhetsperspektivet att försämrats. Vi menar att det är resursmässigt, kunskapsmässigt och effektivt att behålla dessa ansvarsområden samlade hos Naturvårdsverket.

Avsnitt 5 – Vapenärenden

Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att Polismyndigheten bör behålla ansvaret för alla vapenärenden. De fördelar som anges för en ny viltförvaltningsmyndighet går förlorade om den i praktiken till stor del skulle fungera som vapenmyndighet.

Avsnitt 6 – Civila skjutbanor

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget att länsstyrelserna tar över uppgiften att besikta civila skjutbanor. Norrbotten har unika geografiska förutsättningar med extremt långa avstånd – länet är lika stort som hela Österrike och 10 gånger större än Skåne. För Länsstyrelsen, som har färre regionala kontor än Polismyndigheten, skulle fler långa resor behöva läggas till den totala handläggningstiden. Avstånden innebär också att uppgiften skulle kräva betydligt större fältresurser än vad som föreslås. Synkronisering av besiktningar inom samma områden är inte möjlig i praktiken eftersom tidpunkten styrs av inkomna ansökningar.

Enligt utredningen är en av anledningarna till översynen av ansvarsfördelningen att Polismyndigheten fått kritik för långsam hantering. Om samma resurser flyttas till Länsstyrelsen finns det en stor risk att ärendehanteringens blir ännu långsammare.

Om uppgiften trots detta läggs på länsstyrelserna behöver resursfördelningen ta höjd för länsvisa förutsättningar. Det bör utredas var civila skjutbanor finns i länet och restid till dessa från länsstyrelsens kontor.

Avsnitt 7 – Trafikdödat vilt

Länsstyrelsen har inga invändningar mot förslaget men vill påpeka att hanteringen av trafikdödat vilt bör ses i relation till förslaget om Statens vilt (avsnitt 8), eftersom även Statens vilt blir trafikdödat.

Avsnitt 8 – Statens vilt

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget att ta över ansvaret för Statens vilt. Förslaget underskattar de logistiska och resursmässiga utmaningarna i länet.

Utredningen menar att länsstyrelsen är lämplig och förutsätter att uppgiften redan har etablerade rutiner eftersom länsstyrelsen är ansvariga för Statens vilt vid skyddsjakt på egens initiativ enligt § 28 jaktförordningen. Detta är en uppgift som är mycket sällsynt i länet; under de senaste 10 åren har det enbart varit tre sådana fall (källa: Rovbase).

Vid övriga skyddsjakter på stora rovdjur bedöms ibland rovdjuret tillfalla staten. Detta inträffar regelbundet, men innebär betydande utmaningar kopplat till långa transportavstånd, begränsade lagringsmöjligheter, och redan hårt belastade fältresurser.

Länsstyrelsen bedömer att utredningens uppskattade resurser för uppgiften - 2-3 årsarbetskrafter fördelade över 21 länsstyrelser - inte är tillräckliga för det extra arbetet uppgiften skulle innebära.

Uppgiften kräver snabb hantering, sannolikt dygnet runt, för att förhindra att djurkroppar förstörs av nedbrytningsprocessen. Avstånden i Norrbotten kräver en beredskapsorganisation med personal utspridd över länet, vilket är möjligt endast med tillräckliga resurser.

Vidare innebär uppgiften även att ta emot anmälningar om statens vilt, vilket i dagsläget kan ske dygnet runt till polisen. Länsstyrelsen

har idag inte samma tillgänglighet. Hur detta skulle fungera rent praktisk behöver vägas in i utredningen.

Om uppgiften trots detta läggs på länsstyrelserna behöver resursbehovet utredas länsvis, med beaktande av regionala förutsättningar. Vidare bör den föreslagna lydelsen i § 36 jaktförordningen ses över, då länsstyrelsen ska kontaktas i samtliga situationer enligt förslaget.

Avsnitt 9 – Skador orsakade av vilt

Länsstyrelsen är positiv till att länsstyrelsernas uppdrag inom viltförvaltningen tydliggörs i vår instruktion. Vi stödjer även förslaget om utökad samverkan kring statistik och analys av viltorsakade skador, men vill särskilt framhålla att skador i renskötselområden måste inkluderas i det statistik- och metodutvecklingsarbete som utredningen föreslår.

Renskötselområden utgör en tredjedel av Sveriges yta och kan inte lämnas utanför en helhetsbaserad viltförvaltning. Sametinget bör därför inkluderas i den föreslagna samverkan.

Övriga kommentarer

- Begreppet "vilt" bör förtydligas i regleringen av Viltvårdsfonden – gäller bidrag endast jaktbart vilt eller alla arter?
- Utredningens exempel om invasiva främmande arter är felaktigt formulerat. Länsstyrelserna ansvarar redan för informationsinsatser till kommuner och markägare.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med handläggare Nora Shepherd som föredragande. Enhetschef Gunilla Manbré har granskat beslutet. I den slutliga handläggningen har även naturmiljöenheten och rättsenheten medverkat.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå, eller ring vår växel 010-225 50 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/norrbotten.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på
Länsstyrelsens webbplats:

www.lansstyrelsen.se/norrboten/personuppgifter

Kopia till

li.fjr@regeringskansliet.se